

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 3. Matutinum tempus aptissimum contemplationi. Quae sit mystica lux animae. Tota nocte quaeritur sponsus; non nisi in Aurora inveniendus. Oratio ad Deum, ut verum lumen oriatur in nobis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

§. III.

Matutinum tempus aptissimum contemplationi.

Quæ sit mystica lux animæ. Tota nocte quæritur sponsus ponnisi in aurora inveniendus. Oratio ad Deam, ut verum lumen oriatur in nobis.

I. **A** Udiamus (a) Ambrosium : ambrosiam non ori, sed auribus instillat. Grave est si te otiosum in stratis radius solis in verecundo pudore inveniat, & lux clara feriat oculos somnolento adhuc torpore depressos. Arguit nos tanti temporis spatium sine ulius devotionis munere, ac sacrificii spiritualis oblatione feriata nocte transmissum. An nescis ô homo, quod primitias tui cordis, ac vocis quotidie Deo debeas? Occurre ergo ad solis ortus, ut te oriens inveniat jam paratum, ne lumina tua madido adhuc sopore mergentia primus diei fulgor exagitet. Et post pauca. Præveni certè hunc, quem vides, solem : si hunc prævenieris, antequam iste surgat, aspicies Christum illuminantem. Ipse prius in tui cordis luce scit arcano. Ipse tibi dicenti, de nocte vigilat ad te spiritus meus, matutinum lumen temporibus faciet splendere nocturnis, si mediteris verba Dei. Dum enim meditaris, lux est; & videns lucem, non temporis, sed gratiæ; dices, quia lux præcepta tua. Cum autem te meditantem verba divina dies invenerit, & tam gratum opus orandi, & psallendi delectaverit tuam mentem, iterum dices ad Dominum Jesum, Exitus matutinos delectabis. Hæc Ambrosius, cui concordia (b) Richardi verba placet adjungere. Qui sunt isti exitus matutini, nisi ad veri solis irradiationem humanæ mētis excessus? quis autem

a Ambros. in psal. 118. v. 148. b Richard Victor, de erudit. hominis int. p. 1. l. 2. c. 25.

dignè miretur quàm sit dulce, quàmve delectabile, fervente jam charitate, & quasi sub æstivo tempore ad matutinam lucem radiantis divinitatis se à somno excutere, & extra humanæ mētis angustias in auram libertatis erumpere, & in latum illum divinorum spectaculorum campum mentis alienatione transire? Ex sententia itaque Richardi delectant exitus matutini, quia matutinum tempus aptissimum est ad contemplanda magna Dei. Hoc est nimirum tempus lætitiæ, de quo scriptum est, (c) *Ad vesperum demorabitur fletus, & ad matutinum lætitia*. Hoc est tempus acceptabile, quo in auribus piæ animæ resonat vox illa cœlestis, *Fiat lux*: vox illa videlicet, quæ in rerum creatione prima sonuisse narratur: vox Dei magna, & potentissima, facta super aquas in virtute, & magnificentia, quæ fecit de tenebris lucem splendescere, ac invisibilem terræ faciem infusi luminis splendore illustravit. Sicut enim lux sensibilis, teste (d) Chrysostomo, præcepto Domini producta, & tenebræ visibiles absconditæ sunt: sic & lux mentalis tenebras errorum effugat, & errabundos ad veritatem manuducit. Deus quidem semper in lumine est indutus lumine sicut vestimento, sed quia lucem inaccessibilem habitat, nequit humana mens ad tanti luminis claritatem assurgere, nisi ejus gratia adjuvemur, qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. (e) *Tunc erumpet quasi mane lumen tuum*, ait Isaias, & (f) *gloria Domini colliget te, & implebit splendoribus animam tuam*. Tunc revelata facie gloriam Domini contemplantes transformabimur à claritate in claritatem tanquam à Domini spiritu. Eleganter Venetus Patriarcha (g) Justinianus: Cum delectabile lumen Verbi in cor humanum illabitur, fugat tenebras, depellit tristitiam, duritiam liquefacit, renovat desideria, amorem accendit, cla-

c Psalm. 29. d Chrysost. hom. 3. in Genes. e Isai. 50. 81. f 2. Corinth. 3. 18. g Laur. Justinian. de casto connubio Verbi. & an. c. 25.

rificat conscientiam, infundit spem, virtutes solidat, exultationem commovet, & cunctam mentis habitudinem reformat in melius.

II. Marsilius Ficinus gravissimus Scriptor insignem librum de lumine ex inferioribus Platonice conscripsit, ex quo ea quæ ad lucem visibilem, & invisibilem pertinent, curiosus lector indagabit. Abbas quoque Berengosius de luce visibili, & invisibili tractatum edidit, ubi inter cætera longa inductione ostendit quomodo lux invisibilis Dei sanctos Patres veteris Testamenti illustravit. Est & lumen gloriæ, de quo scriptum est, (h) *Et in lumine tuo videbimus lumen*: Sed hoc tametsi ad patriæ felicitatem spectet, (i) Richardus tamen Victorinus etiam in hac vita posse nos in lumine videre lumen affirmat, si accedentes ad Deum ab ejus claritate illuminemur. Quid enim mirum si ex lumine lumen accenditur? Lumen autem videtur in lumine, quando ex cognitione, & operatione claritatis divinæ plenius illuminatur animus ad cognitionem infirmitatis humanæ. Solet hæc gemina cognitio alterna sibi incrementa ministrare, & utraque profectò ex alterutra crescere. Nam & ex cognitione Dei proficit animus ad cognitionem sui, & eodem utique modo ex multa cognitione sui crescit ad cognitionem Dei. Quanta verò sit claritas divini luminis, quanta vitæ hujus obscuritas nullus ignorat. Dum autem humana mens ad illud divinitatis lumen oculos aperit, & vehementer intendit, infirmitatis suæ tenebras plenius agnoscit. Sic in clarissimo lumine lumen obscurum cõspicimus, & in jubare Divinitatis imperfectionis nostræ lucem caliginosam speculamur. Aurora, vel diluculum, ait Magnus (k) Gregorius, noctem quidem præterisse nuntiant, nec tamen diei claritatem integram ostentant; sed dum illam pellunt, hanc suscipiunt, lucem tenebris permixtam tenent. Quid itaque in hac vita omnes, qui verita-

h psalm. 35. i Richard. ubi sup. cap. 47. k Greg. lib. 29. moral. cap. 2.

tem sequimur, nisi aurora, vel diluculum sumus? quia & quædam jam, quæ lucis sunt, agimus: & tamen quibusdam adhuc tenebrarum reliquiis non caremus, in multis enim offendimus omnes. Venit hic in mentem quod in magicis oraculis scribit (l) Zoroaster: Properandum tibi est ad lumen, & splendorem patris, unde missa est anima multam complexa mentem. Locus animæ est splendor Patris, anima enim Dei capax sola Dei præsentia satiari potest. Ad hoc igitur Deitatis lumen properandum tibi est quicumque cupis implere desiderium tuum. Esto aurora, donec crescat in te dies. Surge velociter de tenebris ad lumen, & in ortus tui diluculo murice verecundiæ, & venusto humilitatis pallore conspicuus expecta, donec ardens solis radius illustret, & accendat te. Ipsa sapientiâ, quæ candor est lucis aternæ, & sol intelligibilis; *Qui mane*, inquit, (m) *vigilaverint ad me, invenient me.* Sponsa per (n) noctem quæsit dilectum, & non invenit; quæsit in lectulo, & elongatus ab illa est: quia si juxta Apostolum, (o) *qui dormiunt, nocte dormiunt, & qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt*; ita non absurdè dici potest, ut opinatur (p) Bernardus ejusdem Sponsæ Encomiastes, quod qui ignorant, nocte ignorant, ac per hoc qui quærunt, nocte quærunt. Quis enim quærat, quod palam habet? Porro dies palam facit, quod nox abscondit, ut reperias in die, quod in nocte quæstias. Nox est itaque donec quæritur Sponsus, quoniam si dies esset, de medio fieret, & minime quæreretur. Quid est autem nox? Nox, ait (q) Thomas Cisterciensis, est Judaïca perfidia, nox paganorum ignominia, nox pravitas hæretica, nox Catholicorum animalis conversatio. Nox, inquit (r) Philippus Abbas Bonæ spei, est difficultas quærendi, nox dilatio inveniendi, nox est molestia differendi, nox misc-

l Zoroast. orac. 6. additus scholæ Hethonis. & Pselli & explic. Martij Ficinij lib. 10. Theolog. Platon. cap. 8. m Prov. 8. 17. n Cantic. 3. 1. 6. 1. Theol. sal. 5. 7. p Bernard. ser. 75. in Cantic. q Thom. Cisterciens. lib. 5. comment. in Cantic. r Philipp. Abb. l. 3. comment. in Cantic. cap. 16.

seria sufferendi: nox est inexpletio desiderii spiritualis, nox caro moritura, & si jam conversatio non carnalis nox denique est onerosa præsentia hujus vitæ. Per has noctes Sponsa quærit dilectum, & non potest vel post diutinas inquisitiones eum repetire, quia nulla societas lucis ad tenebras. Et quis per noctem diem poterit invenire, si nox solis absentia est? Solem igitur præveniat aurora, ista quærentes instruet quò tendant, qua parte debeat sol oriri. Est autem aurora gratia illuminans, viæ hujus illustratio, quam sequetur in patria nitidissima dies æternitatis.

III. Tu autem lux nitidissima, splendor paternæ gloriæ, splendidissime sol justitiæ exorere, exorere tenebricolæ animæ meæ: exorere, & illumina tenebras meas, ut resoluta totius cæcitate caliginis decor antiquæ originis in novum lumen reformetur, & nox peccatorum meorum, nox lurida, squalida, & horribilis, divinæ tuæ lucis auro a discutiatur. Quis mihi det sedenti in tenebris, & umbra mortis ab hoc sole illuminari, ut placeam coram Deo in hoc lumine viventium, ut videam voluntatem Domini omnibus diebus vitæ meæ? Verè dulce lumen, & delectabile est oculis videre solem: Solem, inquam illum, in quem desiderant Angeli prospicere? O Jesu benignissime, ô candor sine macula, quod mihi gaudium esse potest, qui in tenebris sedeo, lumen cæli non video? O lux, quam amisit Adam, qui ex sententia cujusdam (s) Patris, quam diu perstitit in iustitia, & innocentia, faciem habuit radiantem! Cujus filius Seth ideo filius Dei nuncupatus fuit, quia cum pietate illustris esset, colluxit facies ejus! O lux, quam videbat Isaac opertis senectute luminibus, cum filios non agnoscendo benediceret, sed benedicendo cognosceret! O lux, quam videbat Jacob, cum & ipse præ ætate captus oculis, quæ filiis & nepotibus ventura essent divinitus agnovit

s Anastasius Synaita cap. 15. 1117

& præsignavit ! Hac luce radiabat Tobias, cum clausis corporeis oculis viam vitæ docebat filium, & pede charitatis nunquam errans ei præibat. Hanc lucem peto, hanc desidero, quæ sola est vera lux illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum. Verè fateor, Domine, quoniam conturbatum est cor meum, dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum & ipsum non est mecum. Idèò erravi in solitudine, viam civitatis habitaculi non inveni, quia nondum visitavit me oriens ex alto ad dirigendos pedes meos in viam pacis. Veni desiderate cunctis gentibus, quia dormitavit anima mea præ tædio moræ tuæ, & oculi mei languerunt præ inopia luminis tui. Orere Sol amabilis, ut exeat homo ad opus suum, & ad operationem suam usque ad vesperam, & operetur non cibum qui perit, sed qui permanet in æternum. Exere vultum tuum Sol immortalis, illustra faciem tuam super servum tuum, in radiis splendoribus Sanctorum animam meam, ut habeam lumen vitæ, in quo ambulem die ac nocte, donec perveniam ad diem claritatis æternæ, ad lucem quam inhabitas, ad lumen indeficiens, & sempiternum.

§. I.

Lucta Iacob usque ad auroram, quid symbolicè & moraliter indicet. Denique hortatio ad laudandum Deum.

Loriosissimus Patriarcha Jacob tota nocte luctatus cum Angelo invictus pugnavit usque mane. At cum primum lucis fulgorem in ortu suo aurora transmitteret, videns Angelus quod eum superare non posset, à fortissimo athleta dimissionem petiit dicens, (a) *Dimitte me, victori enim cedendum est. Cur me brachiorum in superabili nexu adstrictum tenes? Te-*

a Genes. 32. b Job. 33. 7.